

Petar Barbaros- Tudor
Bojan Matković
Branka Matković

TENIS - ŠKOLSKI SPORT?

1. UVOD

Osnovni cilj programa tjelesne i zdravstvene kulture kao nastavnog predmeta osnovne i srednje škole isključivo je usmjeren zadovoljavanju biopsihosocijalnih potreba učenika za kretanjem kao izrazom zadovoljavanja određenih potreba čovjeka kojima se uvećavaju adaptivne i stvaralačke sposobnosti u suvremenim uvjetima života i rada, te razvijanje zdravstvene kulture učenika radi očuvanja i unaprjeđenja osobnog zdravlja i zdravlja svoje okoline (8). Svrha odgojno obrazovnih postupaka je pozitivan utjecaj na mnoga obilježja antropološkog statusa, osobito morfološke, funkcionalne i motoričke sposobnosti i osobine, kao i spoznajne (kognitivne) funkcije i karakterne osobine (konativne) koje sudjeluju u motoričkom izražavanju. Upravo to motoričko izražavanje odnosno motorička informacija neovisno o kojoj vrsti programa se radi, predstavlja isključivo sredstvo za postizanje određenih zadataka, a nikako je ne možemo tretirati kao cilj odgojno- obrazovnog rada.

2. CILJ I RASPRAVA

Današnji program predmeta tjelesne i zdravstvene kulture uključuje mnoštvo kretnih struktura iz raznih sportova (atletika, košarka, nogomet, odbojka, rukomet, gimnastika...) te je cilj ovog rada razmotriti uvođenje i tenisa kao možebitnog dijela nastavnog plana i programa tjelesne i zdravstvene kulture u perspektivi.

Tenis je do sada bio dostupan isključivo imućnijima, danas gotovo svakom. Sve više smo svjedoci popularizacije tenisa kao sporta i on sve više postaje sport širokih masa. Pošto je sve dostupniji, ljudi ga sve više prate te polako, ali sigurno sve više njegovo praćenje i poznavanje prerasta u predmet opće kulture kao što je to sa sportovima poput nogometa, košarke, rukometa, odbojke...

Međutim svrha ovog rada nije rasprava o tenisu kao sportu širokih masa već isključivo o tenisu kao školskom sportu i sredstvu čija se vrijednost očituje u funkciji realizacije pojedinih zadataka koje pred nas stavlja tjelesna i zdravstvena kultura.

Zašto tenis?

Po specifikaciji tenis je sportska igra u kojoj ima šest osnovnih udaraca: servis, forhand, backhand, forhand-volej, bachand-volej, smeš. Prilikom odigravanja tih udaraca, svaki udarac može biti različito odigran s obzirom na: dužinu i smjer odigrane lopte, to može biti ravan udarac, spin udarac, top-spin udarac, slice udarac...

Dakle tenis pruža mnoštvo (mogućnosti) varijanti odigravanja pojedinih udaraca što neposredno utječe na primjenu različitih kretnih struktura potrebnih radi pravovremenog zauzimanja idealne pozicije za izvođenje sljedećeg udarca.

Navedeno upućuje na to kako bavljenje ovom aktivnošću dobro utječe na razvoj:

- u prostoru motoričkih sposobnosti:
 - koordinacije, agilnosti, brzine reakcije, snage posebice gornjih ekstremiteta ali i snage nogu, ravnoteže...
- u prostoru kognitivnih sposobnosti prvenstveno

- situacione inteligencije
- u prostoru konativnih dimenzija
 - agresivnosti, anksioznosti, frustracione tolerancije, samokontrole

Bitno je napomenuti da se aktivnost odvija u prirodnoj okolini, te isto tako pozitivno utječe na:

- zadovoljavanje osnovnih potreba za kretanjem i igrom
- razvijanje radnih navika
- razvijanje higijenskih navika i navika za očuvanje i korištenje zdrave prirodne sredine
- usvajanje određenog fonda motoričkih informacija potrebnih za djelotvorno rješavanje potreba razvoja i očuvanja zdravlja te sadržajnijeg korištenja slobodnog vremena
- zadovoljavanje potrebe za grupnom identifikacijom koja uveliko ubrzava proces socijalizacije
- te niz drugih pozitivnosti prema kojima je usmjeren nastavni plan i program tjelesne i zdravstvene kulture.

Problemi koji se javljaju uz prihvaćanje tenisa kao školskog sporta uglavnom bi se mogli vezati uz:

- udaljenost teniskih terena od škole
- broj teniskih terena te cijena njihova najma
- cijena potrebnih materijalno- tehničkih sredstva
- potreban veći broj stručnih kadrova za provedbu sata tenisa (radi većeg broja djece)

Navedeni problemi i nisu tako nerješivi uzmemo li u obzir:

- pokrivenost terenima. Njihov broj poprilično je zadovoljavajući (pogotovo u većim gradovima te u obalnom- turističkom području) .
- većina klubova već ima određenu suradnju sa školama te su spremni ponuditi suradnju u širem obimu od trenutnog. Time bi ujedno i klubovi osigurali veći broj polaznika koji bi koristili teniske sadržaje mimo nastave tjelesne i zdravstvene kulture.
- većina klubova posjeduje potrebna materijalno- tehnička sredstva te stručni kadar koji bi pripomogao u provođenju nastavnog plana i programa u suradnji s nastavnikom tjelesne i zdravstvene kulture. Putem provođenja prakse novih učitelja i trenera tenisa unutar navedenog programa možemo dodatno poboljšati izvođenje nastave.
- Hrvatski teniski savez u svojem planu i programu ima razvoj teniskog sporta putem suradnje područnih saveza, klubova i škola međutim taj plan i program još uvijek nije razrađen odnosno nije realiziran.

Valja pretpostaviti da su klubovi spremni na potpunu suradnju uz simbolično financiranje područnih saveza, Hrvatskog teniskog saveza, škola ili ministarstva. Ulaganje ne tako velikih sredstava omogućilo bi provođenje ovakvog programa što bi bilo višestruko korisno radi:

- uvođenja novih programa u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi
- obogaćivanja sadržaja unutar tjelesne i zdravstvene kulture koji
- se odvijaju u prirodnoj okolini
- uvođenje tenisa koji izuzetno korisno utječe na cjelokupni biopsihosocijalni i zdravstveni
- razvoj djeteta.

3. ZAKLJUČAK

Iz navedenog možemo zaključiti da bi uvođenje tenisa u plan i program predmeta tjelesne i zdravstvene kulture bilo višestruko korisno te da postojeći problemi vezani uz njegovu provedbu nisu tako nerješivi. Veći problemi se zapravo očituju u premalom fondu sati tjelesne i zdravstvene kulture (svega 2 h tjedno) što ograničava proširenje programa. Tenis za sada egzistira kao izvannastavna aktivnost, a koliko će proteći vremena da postane dio porodice sportova koji se provode unutar tjelesne i zdravstvene kulture ovisi o povećanju broja sati predmeta tjelesne i zdravstvene kulture te spremnosti udruge pedagoga u smislu zalaganja za izmjenu trenutačno postojećeg programa ovog nastavnog predmeta.

4. LITERATURA

1. Barbaros- Tudor, P., Bosnar, K., Matković, B.: Relacije samoprocjena i procjena od strane drugih, osobina i ličnosti teniskih učitelja i trenera. HŠMV 2000;15(1-2): 19-28.
2. Barbaros- Tudor, P.: Perception of health benefit in sport engagement of professional players. CESS. Sport for all-health-tourism. Zbornik radova. Poreč 2001.
3. Findak, V. (1999): Metodika tjelesne i zdravstvene kulture, Zagreb, Školska knjiga.
4. Findak, V., Stella, I. (1985): Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi, Zagreb, Školska knjiga.
5. International Tennis Federation (1998): ITF School Tennis Initiative: Teachers Manual, printed in Canada.
6. Matković, B., Omrčen, D., Matković, BR., Bartoluci, M., Barbaros- Tudor, P.: Tennis in the tourist offer in the Republic of Croatia. CESS. Sport for all-health-tourism. Zbornik radova. Poreč 2001.
7. Matković, B., Matković, BR., Barbaros- Tudor, P.: Analiza opterećenja u tenisu. 10.ljetna škola pedagoga fizičke kulture. Zbornik radova. Poreč 2001.
8. Nastavni plan i program za osnovnu školu (1999), Zagreb, Prosvjetni vjesnik posebno izdanje, 2: 60-244.